

Aleg. 205.

Sprawozdanie

sejmowej komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego, względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych, z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

(Część I.: Organizacja i skład krajowej komisji dla spraw przemysłowych. — Stypendya, zasiłki i pożyczki na cele poparcia przemysłu krajowego. — Krajowy fundusz przemysłowy).

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie komisji krajowej dla spraw przemysłowych, przedłożone Wys. Sejmowi za pośrednictwem Wydziału krajowego, obejmuje obraz czynności tej komisji tak pod względem popierania przemysłu krajowego, jak i pod względem szkolnictwa przemysłowego uzupełniającego i fachowego.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje część pierwszą, to jest bezpośrednio popieranie przemysłu krajowego za pomocą stypendyów, zasiłków i pożyczek z funduszu przemysłowego. Szkolnictwo przemysłowe uzupełniające i szkolnictwo przemysłowe fachowe, będą przedmiotem osobnych sprawozdań.

W składzie komisji krajowej dla spraw przemysłowych zaszła w roku ubiegłym ważna zmiana. Ustąpił z niej bowiem JE. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, długoletni człouek i zastępca prezesa tejże komisji. Sejmowa komisya przemysłowa z głębokim żalem przyjmuje to ustąpienie do wiadomości. Komisya ta bowiem podziela w zupełności zdanie krajowej komisji dla spraw przemysłowych, że hr. Włodzimierz Dzieduszycki jeden z pierwszych rozbudził w kraju żywe pragnienie odrodzenia ekonomicznego na podstawach narodowych, że to on krzewił szczerą miłość do wszystkiego, co swojskie, co z łona ludu w szeregu wieków wyłoniło się jako sztuka i przemysł, i że on wywierał przeważny wpływ na prace kraj. komisji dla spraw przemysłowych. Wraz z komisją krajową i komisya przemysłowa sejmowa żywi uadzieję, że hr. Włodzimierz Dzieduszycki, chociaż zdala od krajowej komisji, wspierać będzie jej usiłowania światłą swą radą i bogatym doświadczeniem.

Stypendya przemysłowe.

Kredyty z tego tytułu przez Wys. Sejm uchwalone, są do dyspozycji krajowej komisji dla spraw przemysłowych, a komisya używa ich wyłącznie na zasiłki stypendyjne dla uczniów przemysłowych szkół zawodowych. Z powodu podnoszącej się z roku na rok liczby szkół i uczniów, musiała komisya zejść w wysokości przyznawanych stypendyów, a także ograniczyć liczbę stypendyów w poszczególnych zakładach. Odnosi się to przeważnie do c. k. szkół zawodowych w Zakopanem i Świątnikach. Wydział krajowy zwrócił zarazem uwagę c. k. rządu, że on w wydawniejszej niż dotychczas mierze powinien ubogich uczniów szkół swych zasilać i wspierać.

W r. 1893 rozdano ogółem 183 stypendyów, z których przypada na uczniów koszykarskich 5, kołodziejskich 8, stolarskich, tokarskich i rzeźbiarskich 56, tkackich 50, ślusarskich 14, garncarskich 14, kamieniarskich 1, szewskich 1, drukarskich 1, drzeworytnictwa 1, dla nauczycieli kursu rysunkowego w Krakowie 14, dla uczniów innych zawodów artystycznych 12, dla uczennic koronkarskich i hafciarek 6.

W budżecie na rok 1893 po raz pierwszy uchwaloną została kwota 2.000 zł. na stypendya handlowe. Krajowa komisya zajęła się też rozdawnictwem tych stypendyów i obdzieliła kwot 2.000 zł. 5-ciu uczniom akademii i szkół handlowych.

Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.

W tym dziale czynności swoich tak Wydział krajowy jak i krajowa komisya dla spraw przemysłowych, która w tym kierunku jest ciałem doradczem dla Wydziału krajowego, zwróciły w ciągu roku ubiegłego szczególną uwagę na tych przemysłowców i rękodzielników, którzy pragną wyrobami swoimi obesać tegoroczną wystawę krajową. Jako najwłaściwszy sposób przyjsia w tym celu z pomocą, uważał Wydział krajowy rozdanie pewnych kwot do rąk komitetów lokalnych, które się w celu popierania wystawy potworzyły, do rozdania za ich poręką pomiędzy przygotowujących się do wystawy przemysłowców i rękodzielników. Ogółem wypożyczono na ten cel 28.900 zł. bezprocentowo do spłaty w dniu 1. stycznia 1895 r.

Z kredytu przeznaczonego na zasiłki, udzielono muzeum przemysłowemu we Lwowie i Krakowie po 500 zł., celem rozpisania konkursowych nagród za najlepsze wyroby rękodzielnicze. Muzeum lwowskie rozpiło konkurs za najlepsze roboty stolarskie w połączeniu z tokarstwem i snycerstwem, a muzeuni krakowskie na roboty z zakresu jubilerstwa i introligatorstwa galanteryjnego. Muzeum przemysłowe we Lwowie otrzymało po nad to 1.000 zł. na nagrody konkursowe za najlepsze prace w kierunku przemysłowo-artystycznym, dążącym do odrodzenia przemysłu na gruncie motywów rodzimych, za utwory i produkuje z dziedziny rękodzieł i przemysłu, odznaczających się oryginalnością pomysłów, z zachowaniem wyraźnego piętna indywidualności narodowej i motywów swojskich.

Oprócz tego, udzielono zasiłków w ogólnej kwocie 2.000 zł. w 7 wypadkach, na koszta założenia i urządzenia warstatów.

W ciągu czasu sprawozdaniem objętego, przyznano, prócz wykazanych powyżej pożyczek na cele wystawowe, w 26 wypadkach pożyczki w mniej lub więcej znacznych kwotach na cele przemysłowe z krajowego funduszu przemysłowego. Ogólna suma przyznanych tych pożyczek wynosi kwotę 109.000 zł., oprócz kwoty 28.900 zł., wypożyczonych na cele wystawy.

A jeżeli nie wszystkie przyznane pożyczki zrealizowane zostały, to winy tego nie ponosi ani Wydział krajowy, ani krajowa komisya dla spraw przemysłowych. Przyczyna tego niezrealizowania przyznanych pożyczek leży w tem, że ci, którzy z pożyczek przyznanych korzystają, nie mogli dotychczas dostarczyć Bankowi krajowemu, który z polecenia Wys. Sejmu funduszem przemysłowemu administruje, wymaganej gwarancyi i pożądanego zabezpieczenia.

Krajowy fundusz przemysłowy.

Na rok 1893 uchwalił Wys. Sejm ostatnią ratę 60.000 zł. dla krajowego funduszu przemysłowego, który w ten sposób uzupełniony został do kwoty 300.000 zł.

Fundusz przemysłowy wynosi więc obecnie:

Dotacya funduszu krajowego za lata 1888—1893	.	300.000 zł.
Pozostałość z poprzednich lat	.	111.410 „
Przyrost w odsetkach	.	36 867 zł.
Po potrąceniu odpisów	.	17.160 „
razem	.	431.117 zł.

Z funduszu przemysłowego udzielono w ogóle 106 pożyczek, a gdy do dnia 30. czerwca 1893 r. spłacono już całkowicie 30 pożyczek, pozostało 76 pożyczek na ogólną kwotę 349.660 zł. Do tej kwoty doliczyć należy udział funduszu przemysłowego w galicyjskiem Towarzystwie handlowem z kwotą 50.000 zł. Krajowy fundusz przemysłowy więc rozdzielony jest w kwocie 399.660 zł. w 77 wypadkach.

Przeznaczeniem krajowego funduszu przemysłowego, jest rozbudzenie przemysłu w kraju naszym, przyjsięcie z pomocą tym licznym a w zasoby ubogim kołom przemysłowym, które tylko zachęty i pomocy potrzebują, aby swe przedsiębiorstwa rozszerzyć i nowe zakładać mogły. Popieranie rozwoju przemysłu fabrycznego jest w tej chwili jednym z najważniejszych zadań naszej polityki ekonomicznej. Szczupłe granice, zakreślone cyfrą krajowego funduszu przemysłowego, utrudniają w wysokim stopniu usiłowania, skierowane ku wspieraniu przedsiębiorstw przemysłowych i ku wywoływaniu nowych przedsiębiorstw przemysłowych, których w kraju nie ma, a które są niezbędne dla podniesienia naszej wytwórczości.

Te okoliczności spowodowały Wydział krajowy do przedstawienia w myśl propozycyi krajowej komisji dla spraw przemysłowych wniosku o powiększenie krajowego funduszu przemysłowego o dalszych 200.000 zł. w ciągu lat 8 po 25.000 zł.

Sejmowa komisya przemysłowa uważa wniosek podwyższenia krajowego funduszu przemysłowego roczną dotacyą po 25 000 zł. przez lat 8, jako wyraz nieuniknionej potrzeby i co do cyfry najskromniejszy, podyktowany jedynie względami budżetowemi.

Na podstawie powyższego wywodu, komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego i krajowej komisji dla spraw przemysłowych z czynności w zakresie przemysłu, o ile one odnoszą się do stypendyów, zasiłków i pożyczek z funduszu przemysłowego.

2) Sejm powiększa krajowy fundusz na cele popierania przemysłu o 200.000 zł. Kwota ta ma być wypłaconą w ośmiu równych ratach przez lat 8, począwszy od r. 1894 po 25.000 zł. rocznie.

3) W budżet na rok 1894 w rubr. XVI. wydatków wstawia się kwotę 25.000 zł. jako pierwszą ratę nowo-uzupełnionego funduszu.

Lwów dnia 8. lutego 1894.

Za Przewodniczącego:

Weigel.

Sprawozdawca:

Goldman.

